

Masia de l'Illa

Sant Quirze de Besora

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Masia de l'Illa S/N
Emplaçament A la vessant sud de la serra i costa de la Cogulera al marge dret del torrent de l'Illa en un indret assolellat i al costat de la pista del Solà
Alçada: 594,7

Coordenades:

Latitud: 42.094564336324
Longitud: 2.2375636749758
UTM Est (X): 436950
UTM Nord (Y): 4660556

Classificació

Número de fitxa 08237 - 124
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern
Segle XVIII-XIX
Any 1859
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Conjunt arquitectònic que es conserva en un estat de conservació més aviat acceptable ja que malgrat conservi les parets amb la fàbrica original, presenta la coberta refeta i els forjats interiors en força mal estat. Tot i així la casa és habitada de forma parcial. Hi manca electricitat i l'aigua és extreta d'un pou.

Protecció Inexistent

Tipus de protecció: Inexistent

Observacions protecció: Figura inventariada al catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable del municipi de Sant Quirze de Besora a la fitxa núm. 3 inclosa com a BPU i àrea d'expectativa arqueològica i/o paleontològica. Es troba inclòs dins de l'àrea del PEIN (Pla Especial d'Interès Natural) de les Serres de Milany, Santa Magdalena i Puigsacalm-Bellmunt aprovat pel Decret 328/1992. Va ser declarat

com a ZEPA el 2005 i incorporat a la xarxa natura 2000 que va ser aprovada el 23/09/2006 (DOGC 4735 de 6/10/2005) Aquesta àrea en el terme Municipal de Sant Quirze abraça tot al serra de la Cogulera , el torrent homònim i també el torrent de les Cúbies

Data aprovació:	ds., 23/09/2006 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Altres
Titularitat	Privada
Titular:	001803100DG36B0001ZO
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dl., 31/07/2023 - 00:09

Descripció

Masia de planta rectangular situada al vessant sud de la serra de la Cogulera just a la riba dreta del torrent de l'Illa. Consta d'una edificació disposada en terrasses i composta per la casa, els coberts annexos, el pou, la pallissa i els vestigis de la casa vella inventariades totes tres, en fitxes a part. La casa consta de tres crugies seguint els esquemes clàssics de les masies de l'època barroca amb planta baixa, un primer pis i unes golfes cobertes amb teulada a dues vessants de teula ceràmica àrab damunt de cavalls i llates de fusta i amb el carener paral·lel a la façana principal que mira a llevant. La divisió interna dels forjats és a base de sostres empostissats de fusta i les divisions verticals són amb murs de maçoneria. Es conserva de forma regular. En quant a la disposició de les façanes hi ha un predomini del massís respecte el buit concentrant la majoria de les obertures a llevant i migdia. La façana principal es compon d'una porta d'entrada construïda amb blocs de pedra calcària als bastiments i coronada per una llinda amb la data de 1868 incisa i al seu damunt una finestra rectangular amb els bastiments i llinda de fusta i l'ampit de pedra i bisellat. A cada costat hi ha altres obertures destacant una finestra amb els bastiments de maó ceràmic i els vestigis d'una segona paredada coronada en arc de mig punt a la part sud i una petita espitllera a la part nord. A la darrera planta i sota la teulada hi han quatre finestres més, dues d'elles i situades a la crugia central amb llinda de pedra, una tercera amb els bastiments de maó ceràmic i una darrera de paredada. Corona la façana una barbacana formada pel voladís de la teulada i sostinguda per bigues i cavalls de fusta. L'aparell de la façana és heterogeni fruit de les diverses reparacions. Així doncs tindriem un cos central construït amb fàbrica de maçoneria de carreus de pedra mal treballats i escairats, units amb argamassa de calç i filades irregulars i aleatòries, un afegit a migdia amb obra de maçoneria barrejada amb fragments de maó a trenca junt i una darrera a tramuntana amb maçoneria a la planta baixa i tàpia amb revestiment de guix i calç. La façana de migdia la qual ens coincideix amb el pinyó de la coberta presenta una distribució de les obertures molt aleatòria amb tres finestres rectangulars a la planta baixa, dues al primer pis que tenen els bastiments i llinda de pedra picada i dues més al sota teulada. L'aparell de la façana és heterogeni ja que hi han parts construïdes amb fàbrica de maçoneria, parts amb fàbrica de tàpia i parts amb maó ceràmic i tàpia. La façana oest està parcialment embeguda per un cobert o annex que es disposa en sentit perpendicular a la façana i que deixa entreveure dues obertures de la planta sota teulada així com també l'aparell constructiu del tres cossos de la casa que és molt divers. Finalment la façana nord està disposada aprofitant el desnivell del terreny natural i tant sols sobresurt part del primer pis i el sota coberta. És practicament cega i tant sols hi ha oberta una porta i una finestra. L'interior està dividit amb tres crugies amb el paviment de la planta baixa format per lloses de pedra. S'organitza amb un vestíbul on hi ha l'escala d'accés al primer pis i dues quadres i estables situats a cada costat. L'escala que condueix al primer pis és de pedra i dona pas a la sala, cuina i menjador així com també a les habitacions.

La casa hi té adossat a ponent un cos perpendicular de planta baixa i primer pis amb coberta a un sol vessant de teula ceràmica damunt de bigues de fusta i destinat a quadres i pallisses. A la part de llevant hi ha un segon cos de mida quadrangular amb coberta a un sol vessant i possiblement corresponent al forn de pa.

A la part de llevant hi ha un edifici aïllat de planta rectangular de planta baixa i primer pis amb coberta a un sol vessant de teula ceràmica damunt de cavalls i llates de fusta i amb la façana orientada a migdia completament oberta ja que era emprada com a pallissa i assecador. La fàbrica és de maçoneria de carreus de pedra mal treballats i escairats, units amb argamassa de calç i disposats en filades regulars i horitzontals i amb les cantonades de pedra picada. L'accés es practica per ponent mitjançant una porta oberta al primer pis.

Observacions:

A l'aparell de la casa s'hi observen tres parts ben diferenciades corresponents als recreixements que ha patit al llarg de la història. Per una part trobaríem un cos inicial que correspondria amb l'embrió de la casa a la part més propera al camí i amb aparell de tapia de factura molt antiga i que amb el temps va anar sent ampliat en sentit nord afegint noves crugies i també una coberta nova que va ser sobrealçada. Sembla que aquest cos primerenc d'origen baix-medieval i modern estaria format per una PB+ 1pis i coberta a dues vessants i que amb el temps va ser sobrealçat amb una nova planta i afegint-hi unes golfes. També es va reformar la cantonada sud-est la qual es deuria esfondrar i va ser refeta amb fàbrica de maçoneria i maó ceràmic.

Història

Masia que molt possiblement va ser erigida abans del segle XIV a l'emplaçament on encara avui hi ha els vestigis de la casa vella en una talaia mirant al meandre del ter a la part de ponent del conjunt edificat. Tot i així sembla ser que aquesta primera construcció va ser abandonada a la darreria de l'edat mitjana i desplaçada uns metres més avall al lloc lloc que ocupa avui dia la masia existent. La casa l'hem trobat referència al "Cuaderno de liquidaciones y amillaramiento" del 1862 a l'arxiu municipal de Sant Quirze on es fa referència a la inscripció 164 pertanyenta Jaume Illa.

Posesión nombrada Jaume Illa de su propiedad y que cultiva de su cuenta situada en las inmediaciones del rio Ter y camino de Torelló i amb les terres que tenen un valor de 5836,07, lliures la casa propiament dita

Por una casa con su pequeño huerto llamada la Illa número 3 amb un valor de 80 lliures

Por las cabezas de Ganado de 434 lliures

No hem trobat noves referències a aquesta finca que al 1868 e s'va reformar completament gràcies a la bonança econòmica de la família

Bibliografia

PRAT ANTONI; VILASECA DAVID (2018). Masos ròncs Bisaura, Vidranès i alta conca del riu Ges. Associació d'estudis Torollonencs.

SERRALLONGA URQUIDI, JOAN (1998). Sant Quirze de Besora de 1714 a l'actualitat. Eumo editorial.

DDAA. (2022) Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable. Ajuntament de Sant Quirze de Besora. Fitxa núm. 3

AMQ. Cuaderno de liquidaciones y amillaramiento. Sant Quirze de Besora 1862

